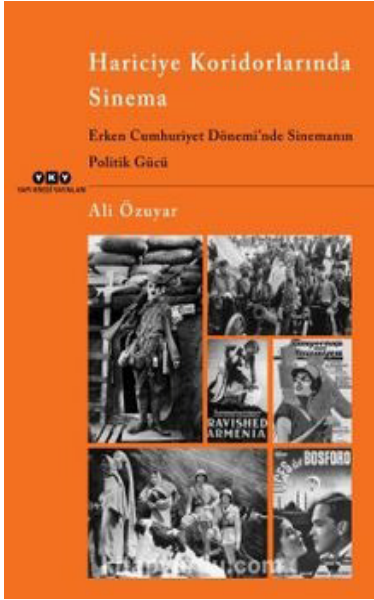

“Hariciye Koridorlarının Sinema: Erken Cumhuriyet Dönemi’nde Sinema’nın Politik Gücü” Kitap İncelemesi

Muzaffer Musab Yılmaz*

Kaynağını gerçek parçalarından alan hikâyeler anlatması ve bunu geniş kitlelere sunma özelliği ile sinema, politik güçlerin henüz icadının ilk yıllarında önemini kavradığı bir sanat olmuştur. Devletler bu yeni sanatın görsel temsil becerisi ve bunun sonucunda ortaya çıkan kitleleri etkileme gücünü erken kavramış, onun propandada gücünden yararlanma yolunu seçerken aynı zamanda kurdukları sansür mekânizmalarıyla zararlı gördükleri film ya da film parçalarını engelleme yoluna gitmişlerdir. Sinemanın propaganda özelliğini keşfeden devletler özellikle savaş zamanlarında onu, kitleleri etkilemek için önemli bir silah olarak görmüştür. Sömürgeci güçler de müstemlekelerinde sinemanın gücünden yararlanmış, politik ve ekonomik üstünlüklerini bu yeni sanat aracılığıyla kültürel alana da yansıtılmışlardır. Sinema,

bağımsızlığını yeni kazanan ülkelerin ulus-devletleşme yolunda kendileri için oluşturmayı önemli bir devlet politikası haline getirdikleri münezzeh ve köklü millet söyleminin kurmaca bir düzlemde oluşmasına da imkân tanımıştır. Görüldüğü gibi sinema, ilk yıllarından günümüze gerek kaydedilen görüntü parçasının muhtevası gerekse de dağıtım ve gösterim konularında politik olandan bağımsız işleyen bir alan olma özelliğine büyük oranda sahip olamamıştır.

Kitap İncelemesi

*Araştırma Görevlisi, Sakarya Üniversitesi İletişim Fakültesi

muzafferyilmaz@sakarya.edu.tr

Orcid No: 0000-0001-9491-1048

Geliş Tarihi: 10.05.2021

Kabul Tarihi: 20.05.2021

Yayın Tarihi: 30.05.2021

Son yıllarda ülkemizde sinemanın ilk yıllarına yönelik bir ilginin var olduğunu söyleyebiliriz. Bu dönemde hayat bulan sinemayı farklı pencerelerden ele alan bir isim olan Ali Özuyar'ın bu ilginin oluşmasındaki payı ise yadsınamaz. Sinemanın Osmanlıca Serüveni, Devlet-i Aliyye'de Sinema ve Faşizmin Etkisinde Türk Sineması (1939-1945) gibi eserleriyle bu dönemde hayat bulan sinemayı yalnızca üretim yapan isimlerin penceresinden ele almayan yazar, onun sosyal, politik ve kültürel hayatın içerisinde bulunduğu konumu da başarılı bir şekilde analiz eder. Yazarın 2019 yılında kaleme aldığı Hariciye Koridorlarında Sinema: Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Sinemanın Politik Gücü adlı eseri de sinemanın erken dönem diplomasimizdeki yerini ele alır. Yazar, Kurtuluş Savaşı döneminden İkinci Dünya Savaşı başlayana kadar geçen süre içerisinde sinemanın Türkiye'nin dış ilişkilerinde nasıl bir rol oynadığını inceler. Sinemanın, bağımsızlığını yeni kazanmış ve kendisini uluslararası arenada konumlandırmaya çalışan genç Türkiye Cumhuriyeti'nin dış ilişkilerinde oynadığı rolü açığa çıkarmaya çalışır. Kitap boyunca, Türkiye'nin çalışmaya dahil olan dönem içerisinde Sovyetler Birliği, ABD, Almanya, Bulgaristan ve Yugoslavya ile kurduğu diplomatik ilişkilerde sinemanın yerini ele alınır. Sinemasal imgenin politik gücünün belgeler ışığında ortaya çıkarıldığı eser boyunca, temelde kültürel bir ürün olan filmlerin ürettikleri söylemler ile ülkeler arası ilişkilerde ne denli önemli bir yerde durduğu ortaya çıkarılır. Eser salt bir sinema kitabı olarak değerlendirilemez. Küresel gündemin hararetli olduğu bir dönemde, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası arenada izlediği girift politikanın sinema üzerinden görülebileceği bir kaynak eser olarak da kabul edilebilir. Erken dönem sinema çalışmalarına yeni bakış açıları getirdiğini ifade edebileceğimiz eserin; yapım, dağıtım ve gösterim ilişkilerinin ötesinde, sinemanın farklı alanlarda ortaya çıkardığı akislerin de alanın tarihi kapsamında ele alınması gerektiğini göstermesi son derece önemlidir.